

СОЦІАЛЬНІ І МАСОВІ КОМУНІКАЦІЇ

Наумкіна С.М.,

доктор політичних наук, професор,

ДЗ «Південноукраїнський національний

педагогічний університет імені К. Д. Ушинського

ІНФОРМАЦІЙНА КОМПОНЕНТА В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ В ГАЛУЗІ БЕЗПЕКИ

Національна безпека – наукова й практична проблема, що характеризується станом політичних інститутів, які забезпечують ефективну діяльність з підтримки оптимальних умов існування й розвитку особистості й суспільства. Національна безпека, як категорія політичної науки, відображає зв'язок безпеки з націями, що включає суспільні відносини й суспільну свідомість, інститути суспільства і їхню діяльність, які забезпечують реалізацію національних інтересів у конкретній історично сформованій обстановці.

У сучасних вітчизняних політичних і політико-юридичних документах національна безпека характеризується як одна з головних проблем українського суспільства.

Пріоритети сучасного незалежного розвитку будь-якої держави значною мірою залежать від того, наскільки чітко й недвозначно сформульовані його національні інтереси, а також від правильного розуміння шляхів і засобів реалізації цих інтересів. Серед пріоритетних цілей стійкого розвитку держави на першому місці стоїть забезпечення національної безпеки в усіх її формах і проявах.

Національні інтереси мають об'єктивно-суб'єктивну природу. Їхня об'єктивність обумовлена реальними потребами особистості, суспільства й держави в забезпеченні економічної, політичної, соціальної й духовно-моральної стабільності в суспільстві, міцного суверенітету держави, його територіальної цілісності й міжнародного авторитету.

Суб'єктивна сторона національних інтересів полягає в тому, що їхніми носіями й конкретними виразниками є індивіди (особистості), держава й суспільство із властивими тільки їм соціальними цінностями й потребами, прагненнями й установками в забезпеченні власної безпеки й умов для розвитку.

Інформаційна безпека, як і політична безпека, є складовою загальної національної безпеки й стрімко розвивається як в усьому світі, так і в Україні. Інформаційні зв'язки в системі національної безпеки такі ж складні й багаторівневі, як і її структура. В узагальненому вигляді їх можна представити як сукупність груп взаємозв'язків. По-перше, це обмін інформацією між суб'єктами охорони національної безпеки, що забезпечують утворення організаційної цілісності системи. По-друге, інформаційні зв'язки між людьми, діяльність яких безпосередньо й опосередковано пов'язана із забезпеченням функціонування системи національної безпеки. По-третє, інформаційні зв'язки між технічними компонентами системи, оскільки частина інформаційних функцій, надлишкових для людини, але необхідних для забезпечення національної безпеки, у сучасних умовах передається різноманітним технічним засобам [1].

Геополітичні параметри держави є визначальними в дихотомії «захист інформаційного простору – інформаційна безпека», оскільки саме вони визначають в умовах формування нового світового порядку специфіку й можливості держави здійснювати захист інформаційного простору й відповідно забезпечувати свою інформаційну безпеку.

Будь-яка держава, приступаючи до формування своєї інформаційної політики або вносячи в неї корективи, повинна враховувати вплив геополітичних факторів і тих загроз, які вони провокують. Сама ж геополітична

обстановка стосовно питань забезпечення інформаційної безпеки держави здобуває геостратегічне значення [Див. детал.: 2].

Інформаційна безпека є найважливішим критерієм оцінки стабільності системи соціальних, духовних, політичних відносин сучасного суспільства в інформаційній сфері, що розглядається державою як особливе поле діяльності.

Актуалізація проблеми захисту інформаційного простору і його впливу на інформаційну безпеку безпосередньо пов'язана з існуючими реальними й потенційними загрозами й викликами безпеці держави, рівень і масштаби яких в останнє десятиліття істотно зросли й придбали досить небезпечний характер. Виходячи з того, що інформаційна безпека на початок третього тисячоліття виходить на перше місце в системі національної безпеки, формування й проведення єдиної державної політики в цій сфері здобуває пріоритетне значення.

Отже, однією з основних складових системи забезпечення національної безпеки є інформаційна безпека, що виступає важливою об'єднальною ланкою всіх основних компонентів державної політики в єдине ціле.

Література:

1. Програма ЕС «Creative Europe 2014» [Електронний ресурс]. – Режим доступу до джерела: http://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/index_en.htm
2. Maxwell T. Towards a model of information policy analysis [Електронний ресурс] / Т. Maxwell. – Режим доступу: <http://dblp.uni-trier.de/db/journals/firstmonday/firstmonday8.html#Maxwell03>

Проноза І. І.

кандидат політичних наук,
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»

Головчук М.

студентка,
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»

ІНФОРМАЦІЙНА ВІЙНА ЯК ТЕХНОЛОГІЯ ПОЛІТИЧНОГО ПРОТИСТОЯННЯ

Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в усі сфери громадського життя істотно підвищило залежність суспільства, кожного конкретного індивіда від надійності функціонування інформаційної інфраструктури, достовірності використовуваної інформації, її захищеності від несанкціонованої модифікації, а також протиправного доступу до неї. Сучасна людина, її повсякденне життя стали усе більш залежними від масової комунікації. Інформаційні технології як реальний соціальний ресурс адаптації людини до життя стали активно використовувати для маніпулювання свідомістю. Набули поширення методи інформаційного управління людьми. Відбувається формування «підпорядкованості» свідомості ідеям, які пропагуються ЗМК, що робить людину відкритою і беззахисною перед маніпулятивними технологіями.

Таким чином, стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій несе з собою не тільки нові можливості, але й цілий ряд загроз, здатних дестабілізувати життя людей. Однією з таких загроз є інформаційна війна. Тому закономірно, що тема інформаційної війни останнім часом стає усе більш популярною серед експертів і вчених. Серед них найбільш відомими є А. Крутських, А. Федоров, О. Калиновський, С. Гриняєв, М. Павлютенкова, І. Шаравов, В. Петров, І. Рабінович, Д. Фельдман та ін. Характер інформаційної війни був докладно представлений Д.А. Волкогоновим.

Інформаційні війни розглядається також як технології, що відкривають нові можливості для політичного протиборства.

Поняття «інформаційна війна» («information warfare») з'явилося вперше в документах Міністерства оборони США в 1990 р. Саме з цього моменту було розпочате дослідження даного феномена. Всіх дослідників поняття «інформаційна війна» можна умовно поділити на три головні групи.

Перша група дослідників, яка віддає перевагу соціально-комунікативному підходу, розуміє інформаційну війну як окремі інформаційні заходи, інформаційні способи й засоби корпоративної конкуренції, ведення міждержавного протиборства, збройної боротьби, комунікаційні технології впливу на масову свідомість.

Друга група вчених, до якої входять, в основному, представники військових відомств, відносить інформаційну війну до сфери військового протиборства й розглядає її як комплексне спільне застосування сил і засобів інформаційної та збройної боротьби (військово-прикладний підхід). Цей підхід викликає заперечення у деяких вчених, які вважають, що термін "інформаційна війна" у відношенні сучасних інформаційних способів ведення війни не зовсім адекватний і було б більш вірно йменувати цей вид воєнних дій інформаційною боротьбою, розглядаючи його як інформаційну складову бойових дій.

На думку третьої групи дослідників, інформаційна війна - це явище мирного періоду міждержавного протиборства, яке дозволяє вирішувати зовнішньополітичні завдання несилowym у традиційному розумінні методом [1, с. 289].

Основа інформаційної війни - маніпулятивний вплив на аудиторію. Технології подібного впливу різноманітні, але головний засіб універсальний - це інформаційне повідомлення, передане по каналах комунікації. І від того, наскільки ефективно сконструйоване повідомлення залежить його маніпулятивний потенціал, ступінь впливу на аудиторію. Тому, одним з найважливіших завдань для суб'єкта інформаційної війни є вміння кодувати повідомлення, розповсюджені в період інформаційної війни.

У політичній сфері це явище пов'язане з прагненням дискредитації реального стану в якій-небудь країні, для того, щоб показати світовій громадськості обмеженість історичної можливості перебороти існуючу небезпеку для політичної структури країни.

В економічній галузі робиться все, щоб послабити економіку в маніпульованій країні, викликати різного роду труднощі - за допомогою

дискримінаційних заходів у сфері торгівлі, економічних зв'язків, блокування вивчених обмінів і контактів.

У галузі духовного світу використовується неправда, наклеп, агітація людей, спрямована на зміну політичного ладу, вплив на сферу теоретичної свідомості (ідеологію, політичні концепції, певні соціальні принципи) і на сферу повсякденної свідомості [2, с. 99-100].

В умовах інформаційних війн об'єктами руйнування стають ціннісні орієнтири суспільства, національний менталітет, суспільний ідеал. Одним з основних інструментів деструктивного інформаційного впливу стають мас-медіа.

Розвиток технологій, що підвищують інформаційну й ідеологічну вразливість політичної системи, викликає відповідну реакцію держав і транснаціональних структур, які всіма доступними методами - і юридичними, й апаратно-програмними - намагаються підсилити контроль за цими технологіями. У результаті цього вибудовується своєрідна система «загальної піднаглядності, управління свідомістю й поведінкою як конкретного індивіда, так і соціальних груп і цілих націй, що готує фундамент для активізації в найближчі десятиліття неототалітарних політичних процесів. Комп'ютерні технології відкривають нові можливості для контролю над суспільством [1].

Інформаційна зброя здатна ефективно впливати і на психіку, свідомість людей, і на інформаційно-технічну інфраструктуру суспільства й армії. На даний час створено багато нових засобів впливу на психіку людей, управління їхньою поведінкою.

Отже, аналіз основних теоретико-методологічних підходів до дослідження поняття інформаційної війни, дозволяє виділити два підходи, що затвердилися в сучасній науковій літературі. Перший з них виходить із опису явища інформаційної війни через її вплив на масову свідомість, маніпулятивний потенціал і психологічний вплив інформаційних повідомлень. Другий підхід розглядає явище інформаційної війни як автономну систему в сучасному суспільстві за допомогою технічного, математичного понятійного апарата.

Інформаційна війна припускає порушення, ушкодження, модифікацію інформаційних ресурсів і знань людей про самих себе та навколишній світ і впливає на суспільну думку та думку еліт, міри дипломатичного характеру, пропагандистські та психологічні кампанії, підривні акції в галузі культури й політики, дезінформацію та впровадження в місцеві медіа-канали, проникнення в комп'ютерні мережі й бази даних, технічне сприяння дисидентським і опозиційним рухам і надання їм інформаційної підтримки.

З розвитком технічних засобів збільшується число прийомів ведення інформаційної війни: від «інформаційної боротьби першого покоління», що розглядалася її авторами як розширення класичної радіоелектронної боротьби, до «інформаційної боротьби третього покоління», у якості якої обговорюються операції на основі ефектів. Саме операції на основі ефектів сьогодні є основою реалізації зовнішньої політики розвинених держав в інформаційну епоху.

Література:

1. Бабенко Ю. Інформаційна війна – зброя масового знищення! [Електронний ресурс] / Ю. Бабенко. – Режим доступу : <http://www.pravda.com.ua/rus/articles/2006/04/20/4399050/>
2. Боднар І. Р. Сучасні реалії інформаційного суспільства: проблеми становлення та перспективи розвитку [Текст] : монографія / Боднар І. Р. - Л. : Вид-во Львів. комерц. акад., 2013. - 319 с.
3. Інформаційна безпека: проблеми, методологія, система забезпечення [Текст] : монографія / Певцов Г. В. [та ін.]. - Харків : Цифрова друкарня №1, 2014. - 271 с.

Ткачук Ю.В.,
кандидат політичних наук, доцент,
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»

РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНОГО СЕКТОРУ В СУСПІЛЬСТВІ ЯК

ПОТРЕБА ЧАСУ

При розробці інформаційної політики особлива увага повинна приділятися відповідним завданням держави, громадського та приватного секторів. Немає сумнівів у тому, що держава несе відповідальність за розробку і реалізацію сприятливої політики, а також за створення належного нормативно-правового середовища, що сприяє розвитку інформаційного сектора, ефективній роботі інформаційно-насичених організацій та безперешкодному функціонуванню соціальної сфери інформаційного суспільства. З іншого боку, необхідною умовою розвитку інформаційного суспільства є відкрита і демонополізована система телекомунікацій. Телекомунікаційні інфраструктури в більшості випадків спочатку створювалися як державні монополії. Однак у розвитку та забезпеченні послуг зв'язку все більшу участь приймає приватний сектор. Його можливості щодо фінансування даної сфери та сприяння її процвітанню надзвичайно важливі. Послуги та електронна торгівля, доступність яких забезпечують нові технології, стають основним джерелом фінансових коштів для їх розвитку і основним показником рівня технологічного та економічного розвитку.

Основне завдання будь-якого уряду в сучасних країнах, зокрема в Україні – прагнути компенсувати недосконалість ринкових механізмів, доповнювати і по можливості коректувати вплив ринкових сил в тих випадках, коли не можна розраховувати на те, що вони будуть відповідати згаданим вище стратегічним цілям НПП, наприклад демократизації доступу. Ще один аспект – це встановлення тарифів. Вартість надання послуг зазвичай виявляється найбільш низькою в міських центрах і найбільш високою в сільській місцевості. Таким чином, виключно ринкові сили скоріше будуть сприяти встановленню низьких цін в міських районах (де витрати невеликі і рівень конкуренції вище), і високих цін у сільських районах. Уряди більшості країн прагнуть за допомогою політичного регулювання забезпечити рівну вартість телекомунікаційних послуг по всій країні. Інтернет не може розвиватися без державної політики, державного фінансування і субсидування. Не можна домогтися істотного розвитку багатомовності та полі культурності в Інтернеті без участі держави.

Ринкова неефективність також є причиною низького рівня безпеки Інтернету. Компаніям виробникам програмного забезпечення вдалося встановити стандарти, що знімають з них відповідальність за фальсифіковану продукцію. Крім того, під тиском термінів виведення товару на ринок виробники програмного забезпечення змушені випускати продукцію в максимально стислі терміни, проводячи мінімум тестових перевірок або взагалі відмовляючись від них. У поєднанні зі зростаючою складністю програмного забезпечення це, по суті, обумовлює можливість дефектів, які можуть призвести до уразливості з погляду безпеки. Користувачі не отримують інформацію про різні рівнях безпеки різних продуктів через закритість джерел.

Потенціал ІКТ як відповідних засобів, що сприяють підтриманню процесу розвитку, може бути повністю реалізований тільки за умови ефективності політики у сфері ІКТ. Важливою умовою її ефективності є забезпечення активної участі представників уряду, приватного сектора, громадянського суспільства і, по можливості, міжнародних організацій у розробці та реалізації НПП. Уряди грають найбільш істотну роль у розробці політики у сфері ІКТ і таким чином визначають, як країни можуть скористатися перевагами доступних їм технічних можливостей. Уряди можуть виділити пріоритетні тематичні області або орієнтувати всю національну стратегію на вирішення ключових питань, у тому числі таких, як інфраструктура і з'єднання, скорочення цифрового розриву, підготовка людських ресурсів для сектора ІКТ [1, с. 82].

Аналіз національних та міжнародних передових методів розробки НПП також сприяє виявленню нових цілей у результаті розробки керівних принципів політики. Після визначення позиції держави в даному питанні, в тому числі попередніх тимчасових рамок досягнення узгоджених цілей, починається розробка політики і стратегій, які, в свою чергу, будуть оперативно реалізовані.

Завдання державних службовців, відповідальних за хід процесів НПП, полягає у використанні їх результатів і вже наявних розробок після оцінки їх послідовності і точності. Необхідно провести діагностику електронної готовності. Електронна готовність визначає ступінь готовності країни виступати в якості ініціативного представника в різних секторах і на різних рівнях

інформаційного суспільства, а також вигідно використовувати можливості участі, які надає нове економічне і технологічне середовище.

Література:

1. Национальная информационная политика: базовая модель / в рамках Программы ЮНЕСКО «Информация для всех»; пер. с англ. – М.: МЦБС, 2013. – 172 с.

Лясовська К.,

студентка,

Вижницький коледж прикладного мистецтва ім. В.Ю.Шкрібляка

ІНТЕРНЕТ І СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ: КОРИСТЬ ЧИ ШКОДА

Internet - глобальна комп'ютерна мережа, що охоплює увесь світ. Internet утворює ядро, що забезпечує зв'язок інформаційних мереж, які належать різним установам в усьому світі. Якщо раніше мережу використовували як середовище передачі файлів і повідомлень електронної пошти, то сьогодні вирішуються складніші завдання розподіленого доступу до ресурсів.

Обрана мною тема досить актуальна в наші дні. Сьогодні Інтернетом користуються майже всі. Дехто перебуває у мережі щодня, інші зрідка знаходять інформації і перевіряють пошту. Дуже багато людей користується електронною поштою, спілкується в чатах і за допомогою програм миттєвого обміну повідомленнями спілкуються між собою, перебуваючи на відстані. На даний момент Інтернет слугує суспільству не тільки листуванням і розвагами, але й помічником, створюючи різні програми для вивчення іноземних мов, більш глибокого пізнання фахових дисциплін й не тільки.

Такий розвиток в мережевій структурі, окрім помітного зниження тимчасових і просторових бар'єрів в розповсюдженні інформації створює хороші умови для навчання.

Але Інтернет і допомагає і приносить шкоду. Адже з появою Інтернету сучасна молодь «із головою» занурилася у всесвітню павутину, проводячи при цьому менше часу із своїми близькими та рідними. Це призводить до проблем у сім'ї. Часті сварки, образи і занурені підлітки у «свій світ», шукають відповіді у соціальних мережах, де знаходять їх у своїх однолітків.

Провівши опитування серед своїх однолітків, на тему: «Яким соцмережам надають перевагу студенти?», 6 із 10 відповідей були «Вконтакте», пояснюючи це можливістю спілкуватися із друзями не виходячи із дому, і можливістю мати свій мікросвіт, де нема батьків.

Дві відповіді були: « Facebook» і «Twitter»-мережі де можна викласти свої фотографії, відео, та переглянути оновлення відомих відеоблогерів. І тільки одна з відповідей була: « Більше подобається спілкування у реальному житті». Підлітки шукають світ, де нема батьків. Адже там можна пофантазувати, - це, ніби, вважається модним. Батьки же в свою чергу намагаються привернути увагу своїх дітей до себе, до навколишнього світу, намагаються навчити всьому, що може знадобитися у дорослому житті. Але це не завжди вдається зробити, чи то батьки не знаходять спільну мову із дітьми, чи то самі підлітки відмовляються просто вислухати. В цей момент підлітки шукають порятунку, і знаходять його в соціальних мережах, цим самим відгороджують себе від навколишнього живого світу.

Інтернет - ідеальна можливість реалізувати себе і показати з усіх добрих сторін, зарекомендувати, як хорошу особистість. Як цим не скористатися, особливо підліткам, яким легко нав'язати чужу думку, вплинути на світосприйняття. На підлітків буквально звалюється потік інформації, значну частину якої вони просто не в змозі адекватно сприйняти. Частина матеріалів, поданих в упередженому виді, здатна привести до моральних деформацій, породити агресію, прагнення до прояву насильства. У такі ранні роки дуже легко потрапити під вплив не зовсім хороших соцгруп. Підліток може легко виявитися втягненим у спілкування груп, здатних нав'язати йому негативні соціальні думки. Навіть при неглибокому пошуку в мережі Інтернет легко знайти сайти, де позитивно оцінюються такі явища, як сатанізм, педофілія,

наркоманія і т.п. Молоді люди з слабкою психікою при відвідуванні подібних сайтів можуть активно сприйняти пропагандовані тут погляди і перенести їх у своє повсякденне життя. Крім того, в Інтернеті розміщені матеріали відвертого націоналістичного, фашистського, расистського змісту, рецепти виробництва наркотичних і вибухових речовин і т.д. Все це справляє вплив на психіку підлітка і на його відносини з рідними. Адже кожне зауваження старших в сторону комп'ютера сприймається «на голках», а часто і з істериками.

Провівши спостереження, я побачила негативний вплив на підлітків Інтернетом. Все це починається із ранніх років. Початком всього цього є прості ігри в режимі онлайн. Продовжується це все переглядом мультфільмів а недовзі і фільмів із вмістом агресії, що негативно впливає на психіку і сприяє створенню внутрішнім комплексам. Продовженням всього цього є замкненість у собі, пошук себе і моральної підтримки у соц. Мережах, реєстрація у соц. Групах, знайдення моральної підтримки і часто комплекси у собі. Все це може привести до не зовсім хороших наслідків: депресії, припинення спілкування із рідними і недовзі із близькими людьми, замкненість у собі і, можливо, навіть захворювання психіки. Щоб цьому запобігти потрібно не закриватися у собі, довіряти свої проблеми рідним, а основне - спілкуватися із батьками, адже вони завжди допоможуть, підтримають і порадять.

У наш час комп'ютерних технологій без Інтернету важко, адже багато навчальних закладів працюють за новою програмою і нові книги потрібно шукати у Інтернеті. Тому обійтися без Інтернету важко, але й ізолювати підлітка від комп'ютерних комунікацій не можливо, але занурюватися із головою у всевітню павутину не варто. Багато чого цікавого відбувається навколо нас і якщо ми пропустимо ці дивовижні моменти, ми просто марно проживемо життя.

Література:

1. Войскунский А.Є. Психологічні дослідження феномена Інтернет-аддикции // Тези доповідей 2-ї Російської конференції щодо екологічної психології. М.:ЭкопсицентрРОСС. 2000.С.251-253.

2. Балонов І.М. “Комп’ютер і підліток” М., 2002 р.стр.32-58.Ребрина А. С. Причины формирования компьютерного жаргона // Тезисы докладов студенческой научной конференции по итогам работы за 1998 г. – Воронеж: ВГПУ, 1999. –133 с.